Maria Perxés... la Maria d´Agullana

El mas va adquirir un gran protagonisme a la retirada republicana. Va ser seu de la Generalitat, va salvaguardar obres d'art i va acollir Companys i altres intel·lectuals.

LLUÍS ROURA

He anat tantes vegades a Agullana, que ja no tinc memòria de quantes... fa molts anys, era el 1973, quan Joan Gich Bech de Careda des de Madrid m'encarrega un quadre del seu poble d'Agullana, jo no sabia ni on era. En aquell temps jo vivia a Barcelona i encara no havia fet peu a l'Empordà.

El poble va impressionar-me en aparèixer de sobte en un tombant de la carretera, el poble a dalt semblava un venerat altar. Feixes i quintars es desplegaven avall coberts de mil colors, que semblaven un mantell brodat per les vinyes amb tots els colors tardorals. Agullana se'm va empeltar com un cep de la pròpia terra, ja que les anades han estat moltes i, a més de pintar-hi, era per pujar allà dalt, a l'històric mas Perxés, on la Maria era l'ànima vivent i sosteniment. El mas era un d'aquells llocs que en passejar-hi per dins, on la gran sala guarda totes les essències i matisos que sols poden pintar el pas dels segles, i en sortir a la gran terrassa la vista sembla que abraça tot l'Empordà. Als seus peus fregant les parets hi ha l'hort on a qualsevol època de l'any creixien les hortalisses de la terra.

El mas Perxés guarda al seu interior una recollida capella on es retroba la pau que cerca tota ànima i fou allà, celebrant el primer aniversari de la mort de Montserrat Vayreda, que el pare Boada en la seva homilia que va esdevenir poètica, que vaig descobrir un dels poemes més intensos, espirituals i de fe de la MontserratÉ "Us he trobat, Senyor"... és una exaltació a la naturalesa i a la fe que ella professava per Déu, és un poema tan intens que té la força d'una oració quan diu:
"...Us he trobat en la cançó que canta
el vianant que passa pel camí
i damunt el cimal de cada planta
us he sentit florir....
.....ells us veuen a dintre les tanques
de portes, finestrals i capitells
jo us veig, Senyor, sobre de les branques,
De conversa amb les fulles i els ocells..."

Al mas Perxés s'hi podien percebre totes les essències, la pau que transmetia la Maria i per la història allà guardada: el mas fou confiscat durant la Guerra Civil i va adquirir gran protagonisme en la retirada republicana a principis del 1939. Va ser seu de la Generalitat de Catalunya, dipòsit i salvaguarda d'obres d'art i el president Lluís Companys i altres autoritats republicanes i intel·lectuals van passar-hi les nits entre el 30 de gener i el 5 de

febrer de 1939 en el seu camí cap a l'exili.

Durant tots aquests anys, Maria Perxés ha estat la salvaguarda i mantenidora de tot aquest patrimoni històric en el seu mas on sovint els amics hi compartíem taula.

Però el que sí és cert és que mai hauria pensat que seria Agullana on tancaria jo un dels capítols més importants del llibre d'amics i amigues de la meva vida. Perquè la Maria ha estat l'última d'un grup de persones per mi venerades. Mentre pujàvem a l'enterrament amb la Paquita, la meva dona, els dos anàvem pensatius, immersos en els nostres pensaments, com rebobinant una pel·lícula de molts anys de vivències i viatges compartits: Grècia, Itàlia, Terra Santa... Mentrestant, de reüll, guaitàvem els camps de blat ja daurats amb les espigues ja granades inclinades sota el sol de juny, sense cap remor de tramuntana, els colors pàl·lids i indefinits de les sureres, donaven al paisatge un aire endormiscat i de silenci.

Però dins d'aquest silenci anaven apareixent els noms dels que tancaven el meu capítol i que ens mostra bé la fotografia del meu fill Jordi: hi ha el gran fotògraf Meli, Josefina Cusi, Montserrat Vayreda, Mary Santpere, Anna Maria Dali, Maria Perxés... i més noms que també ens han deixat i que han format part de la meva proximitat cultural, com Efi Niadas, l'estimada amiga grega, el metge de Mieres, Miquel Verdaguer, l'Emili Casademont, Josep Maria Bernils, l'Eduard Bartolí, Maria Àngels Anglada... i la providència ha volgut que fos Maria Perxés l'última a tancar la porta d'un temps passat irrepetible... i tal vegada ho ha fet perquè gaudíssim més anys de la persona amb més bondat que he conegut sobre els camins de la Terra. Era culta i ordenada com tota bibliotecària. Ja no queden somriures de complaença com els seus. Mai un to de veu més alt que un altre, el seu parlar era una perfecta partitura musical, tota ella era un doll de tendresa.

Quan la gent se'n va acostumem a cobrir-los d'elogis però, en aquest cas, ni una sola persona em podrà desmentir ni una sola de les meves paraules... Maria Perxés era un ànima en gràcia de Déu... i els que hem tingut la sort d'estar el seu costat, ha estat un dels millors premis que ens ha regalat la vida.

Font del document:
http://www.emporda.info/fets-gent/2015/06/07/maria-perxes-maria-dagullana/275193.html?utm_source=rss